S rodinou do Kyjeva

(7.-12. srpna 2022)

Rozhodnutí

Vzhledem k tomu, že na dovolenou u moře letos nezbylo, vynořila se myšlenka jet alespoň na kratší výlet do zahraničí. Co takhle do Moskvy, ať se na věc podíváme z druhé strany, navrhl syn. Dobrý nápad, těžké řešení. To už spíš Kyjev, nadhodil jsem já. A pak jsem si vzpomněl na všechny ty billboardy vyvěšené po Praze, které nabízejí autobusy do Kyjeva nejen v ukrajinštině, ale i v češtině – pro koho jsou určeny, když ne i pro Čechy? Na internetu visí nabídka na desítky autobusových spojů denně (na stránkách Flibuvu až 70 každý den…), což samo o sobě svědčí o tom, že cesta je teď možná a bez velkého rizika. Známí Ukrajinci, kteří mají v Kyjevě rodinu, potvrdili, že není čeho se bát.

Ministerstvo zahraničních věcí sice před cestami na Ukrajinu varuje, ale nezakazuje je. Na Ukrajinu v současnosti nepotřebujete víza ani potvrzení o očkování proti covidu. Na stránkách hotelových serverů je běžně nabízeno ubytování v kyjevských hotelech, jako by se nechumelilo. Válka je přeci jen ještě daleko od Kyjeva. Každá jedna cesta autobusem pro čtyři nás přišla na něco přes šest tisíc, ubytování v hotelu Kozatskiy na čtyři noci pro celou rodinu na něco přes pět. Jde o nejlevnější nabízený hotel se snídaní, bez ní se ovšem dají najít i mnohem levnější. Co víc: hotel Kozatskiy stojí přímo na Majdanu nezależnosti, vedle třídy Chresčatyk, to jest v samém centru dění.

Cesta tam

Nejvíc autobusů odjíždí z Florence. Ne všechny ale v Praze začínají. Ten náš s odjezdem zhruba v 11 h přijížděl z Plzně. (Mimochodem při platbě přes internet nám byl účtován v převodu na chorvatské kuny.) Ukrajinský řidič českého autobusu provádí registraci cestujících, mezitím může rodina vtrhnout do autobusu a obsadit místa – to jsme bohužel podcenili, a zůstala nám jen pětisedačka vzadu. Snad bychom zvládli to, že se mezi nás potom v Olomouci vtlačila tlustá Ukrajinka z Rovneho (Rivne), mnohem horší bylo, že se v nevětraném vozidle člověk doslova dusil: autobusy s klimatisací nemají otvíratelná okna, a klimatisace navíc ani nefungovala. Pro slabší povahy na omdlení. Zastávky se konaly pravidelně každé 2-3 hodiny, ale to na provětrání nestačilo.

Jede se přes Polsko (Krakov, Katovice, Řešov). Na hranici jde vše hladce. Nikdo se nás kupodivu na nic neptal a i ukrajinská celnice nás vyřídila jako jednu z mnoha položek během půl minuty a odbyla razítkem do pasu. Byli jsme tam. Mimochodem, ani v jednom autobuse necestoval jiný Čech, a to platí i o pasažérech dalších paralelních autobusů, které jsme potkali na některých zastávkách, hlavně pak poblíž hranice.

Kousek za hranicí se zastavilo u pumpy s krámkem a čekalo se necelé dvě hodiny na přesednutí do jiného autobusu. Obsazení nového vozidla jsme si tentokrát pohlídali a obsadili sedačky poblíž vchodu – ostatně od Lvova už beztak nebylo plno, a na dalších stanicích (Rovno, Žitomir) se uvolnila další místa. Zmíněný krámek u pumpy byl v moderním

Eldariel - Czech elves database

stylu, s luxusními párky v rohlíku a pár dalšími jídly i dobrým kafem z automatu. Problém byl v tom, že si člověk musel vystát dlouhou frontu, poněvadž dovnitř pouštěli jen postupně, a to bohužel i na záchod. Mezitím párky v rohlíku pro děti došly.

Polovinu průjezdu Ukrajinou jsme absolvovali v noci. Žádné kontroly, žádná zastavení, a to platilo až do cíle. Za bílého dne se objevily první vojenské zátarasy blokující část vozovky, většinou z pytlů, všude se ale dalo projet. Občas se objevila projíždějící vojenská technika, ale ne moc, byli jsme pořád ještě daleko od fronty. Na zastávkách tu a tam čekali jednotliví chlapíci v maskáčových uniformách, zřejmě dostali opušťák, anebo naopak jeli narukovat. Některým z nich mohlo být i k šedesáti, jiným ke třiceti.

Město Žitomir vypadalo jak po bombardování, ale po stu metrech jízdy se ukázalo, že jde jen o nesmírně dlouhý vykopaný příkop podél silnice. Zchátralost baráků může mít různé důvody, pamatuji si z předchozích návštěv Ukrajiny (čtyřikrát, ale naposledy už před 20 lety), že v téhle zemi je to normální věc i v době míru. Ale jistě, není teď na škodu i tohle svést na Rusy, když na to přijde. Desítky kilometrů před Kyjevem zaujme hlavně obrovské množství ztrhaných billboardů podél silnice.

Eldariel - Czech elves database

Eldariel - Czech elves database

Dovoluji si poznamenat, že cesta do Kyjeva v současnosti nevyžaduje statečnost, kterou se prokázal Petr Fiala (je mi zatěžko vyťukat jen to jméno), když se před pár měsíci oděl do helmy a neprůstřelné vesty, zřejmě jen proto, aby nakonec stejně dojel jenom do Polska. Což on sám možná ani dodnes netuší. Je těžké nepropadnout iluzi o vlastní udatnosti, když je v médiích všude tak velebena.

Příjezd do Kyjeva

Dojezd na autobusové nádraží poblíž hlavního kyjevského nádraží proběhl podle plánu, po 25 hodinách – vzhledem k posunu času opět v 11 dopoledne. Procházkou mezi autobusovým a vlakovým nádražím mijíme řadu bezdomovců a podivných existencí, nikdo z nich nás ale neobtěžuje, pominu-li mobilní prodejce pleněných nárameníků v ukrajinských barvách, kteří je bez ptaní uvážou půlce rodiny na zápěstí, jen já se stihnu ubránit. Hned za to inkasují drobné hřivny. Mimochodem mluvili plynně polsky. Hned poznali, že nejsme zdejší, i když jsme si dali záležet, aby to nebylo moc poznat. Jedna krosna na zádech a dva dětské batůžky ale utajit nelze.

Metro u nádraží (stanice Vokzalnaja) je otevřené, bohužel systém lístků je nepřehledný, jednotlivé se koupit nedají; musí se pořídit kartička a nabít, nejlíp v automatu, který však nefunguje na peníze, nýbrž na zdejší víceúčelové karty… Provoz metra probíhá jako za stara, i s děžurnými v budkách nad a pod eskalátory, ba také s obligátním hlášením „Obereżno, dveri začiňajutsja.“ (Opatrně, dveře se zavírají.) Celkový dojem z Kyjeva i projeté západní Ukrajiny je stejný jako před lety: toto je země sovětského stylu života, v mnoha aspektech podstatně bližší Rusku než západní či střední Evropě. Svědčí o tom stovky detailů: pravoslavné chrámy, pultový prodej, děžurné v metru, neochota některých úředníků a prodejců ve státních službách, jídelníček v nejširším smyslu, hudba (i část ukrajinské mládeže má dosud pozoruhodnou zálibu v metalu, zatímco jinde zní dusavé taneční hity), nezbytná vodka, styl oblékání, voňavek, velkorysé bulváry, architektura, nedbalá údržba hotelů, rybaření u Dněpru, a tak dále a tak dále… A to všechno bez pochyby není dáno jen desítkami společných sovětských let komunistické éry, jsou to věci hluboce vryté v chování lidí. Tvrdit, že Ukrajina patří kulturně spíš na západ, může vskutku jen pitomec, který tam nikdy nebyl. Tohle asi mnozí budou číst neradi.

Eldariel - Czech elves database

Intervaly v metru jsou docela dlouhé (je sobota), a tak když dorazí souprava, je hned narváno. Stanice Chresčatyk je bohužel uzavřená, takže nechtíce přejíždíme až do Arsenalnoj – mimochodem nejhlubší stanice metra na světě. Nezbývá než se vrátit raději na předchozí stanici (Těatralnaja), která je také hned u Chresčatyku, od ní je to pak do hotelu necelý kilometr pěšky po hlavní třídě.

Recepce nás přijímá bez problémů, nikdo se na nic neptá, i když je zjevné, že jako cizinci s dětmi budíme trochu rozpaky. Hotel o sedmi patrech vypadá poloprázdně, nebo spíš prázdně – z desítek pokojů to odhaduji na obsazenost zhruba 20-procentní. Televize v pokoji hraje jen šest ukrajinských kanálů, nepřekvapivě. Děti jsou nadšené z plastových brček u automatu na pití vedle recepce, to už my v EU neznáme. Díky tomu se o papírových brčkách dozvídám právě až zde i to, že po jejich vstrčení do bublinkového nápoje tento okamžitě vypění. O tom, že papír je nepříjemný do pusy, ani nemluvě, to ví každý kromě těch, kdo o jejich používání v Bruselu rozhodli. Ti ovšem méně než o máločem z toho, o čem rozhodují.

Život v Kyjevě

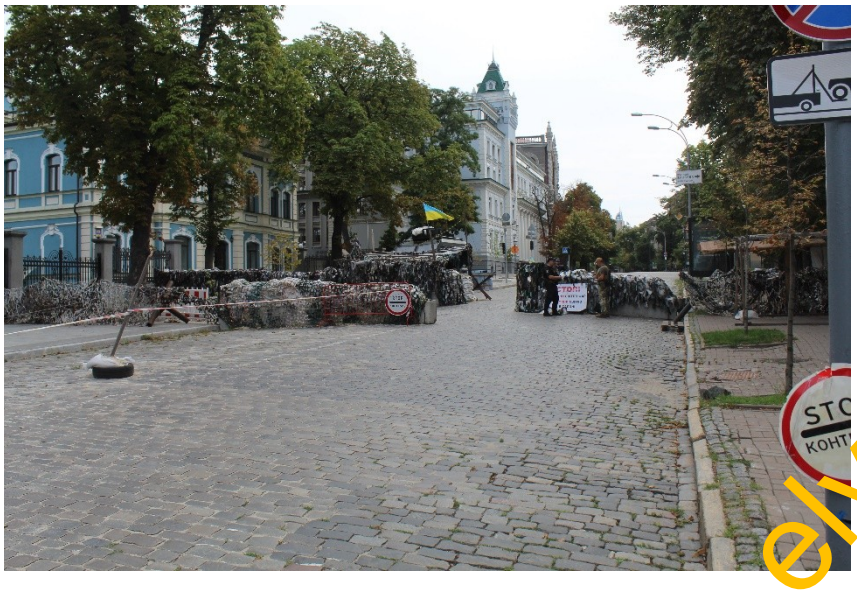
Nejsem v Kyjevě ani jako novinář, ani jako agent, takže se nevyptávám a spíš pozoruji, čekaje, jestli se někdo k něčemu sám vyjádří. Během pár dní se mi tedy podařilo nashromáždit jen něco málo postřehů, a to spíš očima.

Obchody i restaurace fungují normálně, pár jich bylo i zavřených, ale je otázka, zda to není spíš důsledek covidové dvouletky. Zavírá se ovšem všude v deset večer, pak už se nic nesežene, ani šavarma nebo káva u stánku. Mimochodem, stánky s kafem jsou tu na každém rohu, v každém podchodu. Prodej alkoholu v samoobsluhách i pultových krámech (kterých je pořád ještě v sovětském stylu dost) začíná v 11 h dopoledne a končí v 19 h večer – člověk si musí pospíšit, aby si stihl pořídit pivo na večer.

Kromě stanice metra Chresčatyk, která je hnedle u Majdanu nezaležnosti (náměstí de facto celou třídu přetíná), jsou zavřené všechny ulice od této ulice směrem k Marinskému parku, kde by měl sídlit chrabrý tragikomik-president se skelným pohledem a zarputile vyčítavou

Eldariel - Czech elves database

tváří Volodimir Zelenskyj a další bojechtiví borci, kteří se motají kolem něj. Dokonce i stezka v parku za stadionem Dynama Kyjev je přehrazená ostnatým drátem.

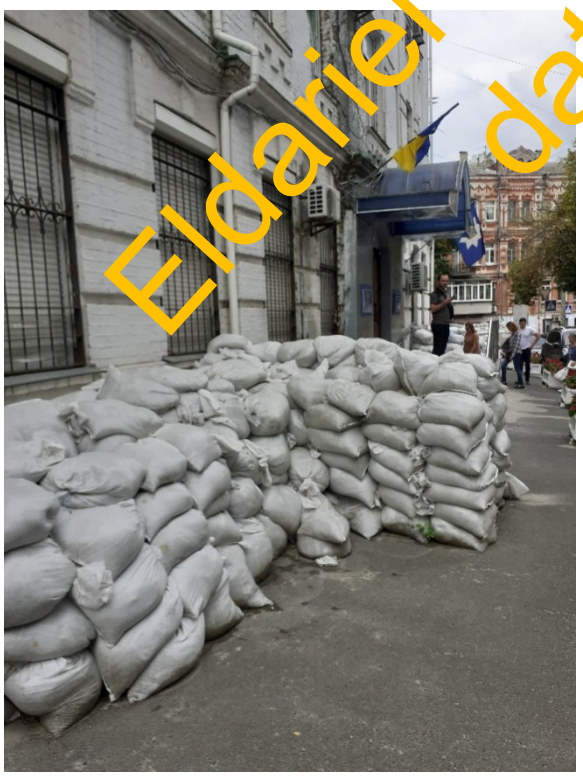
Třebaže u hranic stála řada kamionů, což svědčí o tom, že zboží na Ukrajinu vesele dál proudí, soukromých aut s cizí značkou jsem v Kyjevě ani cestou do něj moc neviděl – vlastně jen jedno (s německou), přímo na Majdanu Nezaležnosti. Ale možná jsem jen nebyl dostatečně všímavý. Některé budovy státních institucí jsou obestavěny betonovými zábranami nebo pytli.

Eldariel - Czech elves database

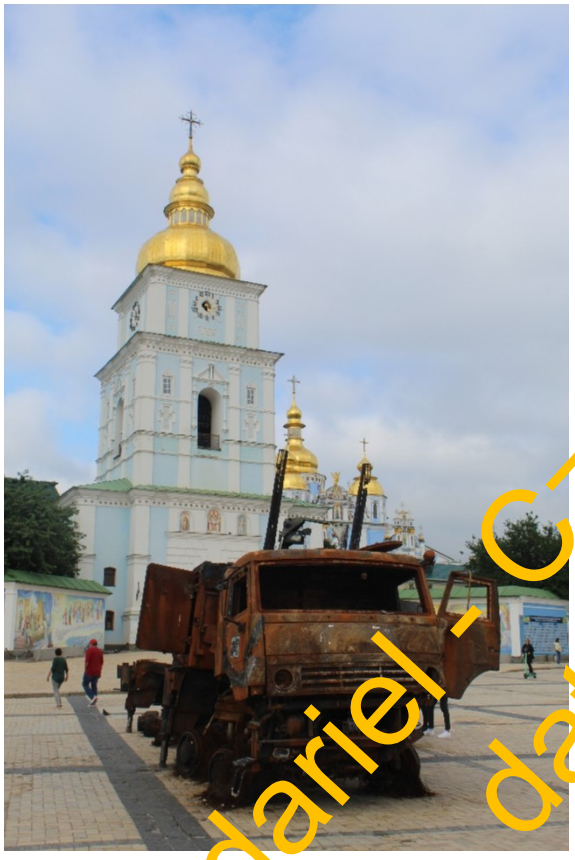

Eldariel - Czech elves database

Krásné kyjevské chrámy jsou do jednoho otevřené: Kyjevo-pečerská lávra, chrám sv. Ondřeje (Andreje), chrám sv. Michala, chrám sv. Žofie (Sofie), katedrála sv. Vladimira… Přístupné je i Museum Černobylu. Naopak zavřené jsou některé výstavní (Parkovyj kongres centr) a zábavní instituce (např. akvaparky, o kinech a divadlech jsem jednoznačné informace nezískal). Monumentální více než 100 m vysoká socha Matky vlasti je bohužel nepřístupná, lze ji vidět jen z dálky. Zato vojenská technika na přístupové cestě k ní dává na odiv spoustu válečné techniky, většinou samozřejmě historické, ale tuším, že v horní části i doplněné o novou. To na prostranství před kostelem sv. Michala jsou zcela jistě vystaveny nově zneškodněné tanky a obrněné vozy. Je jich asi deset. Lezou po nich nejen děti. Fotí se.

Eldariel - Czech elves database

V Kyjevo-pečerské lávře objevuji výstavku obrazů, kde nechybí i pár propagandistických klenotů s bodrými bojovníky.

Eldariel - Czech elves database

Skutečný záchvat propagandy ale čeká až na výstavce plakátů u vojenského memoriálu cestou ke zmíněné soše Matky-vlasti. Nejvíc se vyznamenali Poláci s plakátem: *Jestem z Polski! Once' Russia!*, který děsivě připomíná nedávný stejně obludný výrok bývalého disidenta-udavače a nositele Nobelovy ceny Lecha Walęsy: *„Je nezbytné buď změnit politický systém Ruska, anebo jeho populaci opět vrátit na méně než 50 milionů.“* Hysteričtí Poláci věru dělají vše proto, aby celá válka mohla pořádně gradovat a třeba i je samotné převálcovat. Jistě, my jsme se svou sebevražednou hloupostí hned za nimi.

Eldariel - Czech elves database

Děti chtěly do vyhlášeného Hidroparku (rozhodně jsme nejeli do Kyjeva za zábavou, ale co už s dětmi…), nedostali jsme se tam a informace o tom, zda je otevřen a zda je vůbec v provozu stejnojmenná stanice metra, se různily – nikdo z místních vlastně nevěděl. Koupání v Dněpru na ostrovní pláži ale bohatě vystačí, a děti si tak užily i tamní pláž. (Hlídač pláže nám zdůraznil zákaz pití alkoholu.) Restaurace i bary – jak již řečeno – také dál fungují, dokonce i *KFC*, jen *McDonald´s* všechny své provozovny uzavřel, škoda že jen na Ukrajině. Doporučuji síť lokálních restaurací-jídelen *Puzata hata*, kde si člověk může dopřát za poměrně dobré ceny výborné jídlo, včetně ukrajinských borščů a soljanek. V obchodech zboží nechybí, vše je k mání.

Lidé v ulicích kmitají, jako by se nic nedělo. Teprve čtvrtý den pobytu se ozvala siréna kvůli vzdušnému ohrožení, možná jen proto, aby místní nevyšli ze cviku. Vedlo to k okamžitému zavření obchodního centra pod Majdanem nezávislosti, lidé ale dál chodili po ulicích a sirénou se neznepokojovali. Ještě dne zazněla ještě jednou, o pár hodin později, a nakonec do třetice ve čtyři hodiny ráno. Ani tentokrát se nikdo moc nevzrušoval a nespěchal se ukrýt pod zem. Představa, že by Rusové dělali nálet přímo na Kyjev, je v tuto chvíli dost bizarní. Pocit ohrožení je ovšem nutné oživovat. Národ nesmí zapomenout, že válka pokračuje, a dosud není zájem ji ukončit.

Eldariel - Czech elves database

Ukrajinských vlajek vlaje nyní v Kyjevě nejspíš míň než v Praze. Zato je město zdobeno řadou standard. Ta nejvýraznější vyzývá k osvobození hrdinných „obránců Mariupolu“ z Azovstalu přímo nad vstupem do Kyjevské městské rady.

Mariupol a Azovstal se staly symbolem, který je vtloukán lidem i na jiných místech, dokonce i graffiti na nábřeží jej připomínají – je zvláštní, že ukrajinská propaganda obrací nám známý obrázek fašistických bojovníků a zahraničních žoldáků Azovu, kteří si brali civilisty jako živé terče, do obrazu národních hrdinů. Asi je nutné být přímo tady, aby se do podobné interpretace dokázal člověk aspoň trochu žít.

Eldarriel - Czech elves database

Eldariel - Czech elves database

Podél eskalátorů v metru visí početné portrétky „hrdinů Ukrajiny“. Další plakáty v otočných billboardech na ulicích oslavují drony *Bayraktar*, které Zelenskému dodali Turci. V jedné výloze u stanice Těatralnaja jsou fotografie mnoha válečných strojů, které dodaly různé západní země, samozřejmě zcela nezúčastněné, protože jejich přímá účast by odporovala samotným pravidlům NATO: mezi nimi i česká technika (raketomet *RM-70 Vampire*, kanónová houfnice *SHKH vz. 77 Dana*). Pokud jde o přitápění do konfliktu, máme i my nač být hrdí.

Bez pochyby obyčejní Ukrajinci válku nechtějí. A bez pochyby bojují s Ruskem, takže apel na vlastenectví a další rozdmychávání nenávisti k Rusku má svůj význam. Zároveň mi ale přišlo, že lidé v Kyjevě i na západ od něj jsou už trochu apatičtí. Už jen proto, že se nikdo nepotřeboval rozpovídat.

Když mi před pár lety známý vykládal, že v Kyjevě všichni odmítají mluvit rusky, divil jsem se. Váhal jsem tentokrát, zda raději nezkusit angličtinu. Jenže každému je to jedno: ani jednou jsem se nesetkal s negativní reakcí na svou ruštinu, již jsem pravda občas prošperkoval nějakým z mála ukrajinských výrazů, které si pamatuji, aby bylo jasno, že nejsem Rus. I když mi občas někdo odvětil v čisté ukrajinštině, nepozoroval jsem žádnou podrážděnost či neochotu. Ostatně velká část obyvatel Kyjeva má stejně ruštinu za rodný jazyk, takže co. Při čekání u občerstvovací stanice za hranicí nějaký chlapík schválně nahlas mluvil rusky, aby ho všichni slyšeli a říkal, že kašle na to, že se to někomu nelíbí. Všichni ve frontě (vesměs ženy) na to ale mlčely a ani se netvářily tak, že je to vůbec zajímá. Apatie. Možná už i sami Ukrajinci začínají tušit, že celá ta válka a její prodlužování je dílem někoho úplně jiného, než mnozí snad naivně věřili. A že jejich země byla jen sprostě využita pro zájmy Západu, který ji navíc masivními dodávkami zbraní uvaluje do beznadějné dluhové pasti. Co nebylo rozkradeno dřív, bude v budoucnu, ovšem teď už ani ne místními oligarchy.

Na mnoha zdech ve městě visí plakátky vyzývající k mobilisaci a dobrovolnému vstupu do války. Kde Zelenskyj bere přesvědčení, že může nasadit další miliony bojovníků, jak tvrdí, když potřebuje tak mocně agitovat?

Eldariel - Czech elves database

Eldariel - Czech elves database

U nádraží, kolem Chreščatyku, ve známé uličce Alexandriivskij uzviz, zkrátka všude, kde by se mohli mihnout cizinci (kteří tu téměř nejsou, pravidelně jsme potkávali okolo centra jen jednoho tiktokera z Číny, stále natáčejícího na mobil), stojí stánky s četnými vlasteneckými suvenýry. Kromě zmíněných náramků se nabízejí vlajky, šály, trička (např. Boss Vova – tj. Zelenskyj), ale také občas třeba hajzlpapír s Putinovým portrétem. (Nic nového, už před třiceti lety jsem v Paříži viděl podobný s Michaelem Jacksonem.). Nedal jsem se zlákat ke koupi žádné podobné veteše, byť z dokumentárních důvodů… kdysi po 11. září jsem pro změnu takto prošvihl koupi trička s Binem Ládinem v Mali. Mít Zelenského i Ládina na triku by tvořilo pěkný základ bizarní sbírky. Kdo by to ale nosil? Poblíž Lvova v jedné občerstvovací stanici prodávali ponožky s nápisem *Baťko naš Bandera* a *Bandera smuzi* (*smuzi* je zřejmě z anglického *smoothie*, doplněno obrázkem granátu).

Eldariel - Czech elves database

Eldariel - Czech elves database

Hudba, která zní v obchodech, v hotelu, i jinde, je skoro vždy vlastenecká a burcuje. Třebaže člověk všemu nerozumí, jméno Ukrajina se ozývá skoro v každém refrénu. K snídani nám hraje z televize videoklip písně *Geroji nězmerajut!* se záběry vojenské techniky a odhodlaných bojovníků v ukrajinské uniformě. Nemohu si přitom nevzpomenout na podobné válečné písně, které jsem viděl a slyšel při cestách v KLDR.

Majdan nezaležnosti

Slavné náměstí, přeťaté rušným Chresčatykem (který se nyní navečer neuzavírá pro pěší, jak tomu bylo dřív), stojí za samostatnou zmínku. Předně na střechách řady nejvyšších budov lze vidět odstřelovače. Hlavní štáb vojáků je přímo poblíž Pomníku nezávislosti, v budově *Ukrcoopspilka*. Chlapíci v uniformách hlídkují u vchodu, na balkonech i na střeše.

Eldariel - Czech elves database

Kolem pomníku jsou rozestaveny panely s komiksovým vykreslením událostí z roku 2014, které se odehrály právě zde – stačí pohled na jediný, aby člověk viděl, že nejde o pouhý dokument, ale o snahu interpretovat nedávný vývoj jediným povoleným způsobem, samozřejmě emotivním.

Další výzdoba náměstí je zjevně iniciována ze zahraničí. Na obrazení, které zřejmě zakrývá nějakou sovětskou sochu (hned na několika místech v Kyjevě jsou sousoší zakrytá; aspoň že je rovnou nezdemolovali, asi mají podezření, že se vše zase může obrátit a pomníky se budou hodit?), jsou vyvěšené vlajky zemí, které vyslaly vojáky na pomoc Zelenskému. Na každé vlajce je uveden počet zúčastněných – na té české sleset, nejvíc zřejmě na gruzínské, přes tisíc.

Eldariel - Czech elves database

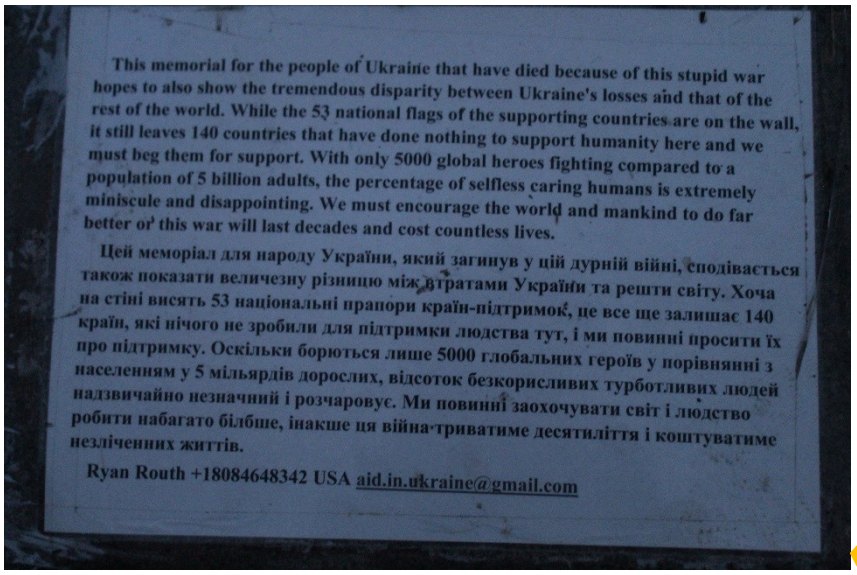

Na trávníku u vozovky jsou stovky ukrajinských vlaječek za cizince padlé v tomto konfliktu, a aby to bylo jasnější, nad nimi hlásá pamětní deska *Foreigners killed by Putin*. Vedle praporků jsou navíc naléhavé výzvy, aby se cizinci dál dali verbovat. Autor textu se rozhořčuje nad tím, že svět poslal na pomoc Ukrajině pouze 5 tisíc „globálních hrdinů“, zatímco 5 miliard dalších dospělých po celém světě klidně mlčí. (Stejné texty visí i na prostranství před kostelem sv. Michala.)

Eldariel - Czech elves database

O kus dál týž autor přitlačuje na pilu, když matematicky vyvozuje, že pouhá jedna miliontina dospělé světové populace je ochotna se jít dát zabít pro Zelenského a americké zájmy na Ukrajině. Člověk by musel být z kamene, aby taková informace nepohnula jeho svědomím. Je to facka nám všem zbabělcům, která nápadně připomíná právě Zelenského výhrůžky a urážky adresované západním zemím za to, že mu dávají málo zbraní a žoldáků. Teď je ještě zjevnější, kdo mu tyto arogantní urážky diktuje. Proč nám takhle horlivě nikdo nevytýkal, že se nejdeme zabít pro obranu Iráku, Sýrie, Srbska nebo Jemenu?

This memorial for the people of Ukraine that have died because of this stupid war hopes to also show the tremendous disparity between Ukraine's losses and that of the rest of the world. While the 53 national flags of the supporting countries are on the wall, it still leaves 140 countries that have done nothing to support humanity here and we must beg them for support. With only 5000 global heroes fighting compared to a population of 5 billion adults, the percentage of selfless caring humans is extremely miniscule and disappointing. We must encourage the world and mankind to do far better or this war will last decades and cost countless lives.

Цей меморіал для народу України, який загинув у цій дурній війні, сподівається також показати величезну різницю між втратами України та решти світу. Хоча на стіні висять 53 національні прапори країн-підтримок, це все ще залишає 140 країн, які нічого не зробили для підтримки людства тут, і ми повинні просити їх про підтримку. Оскільки борються лише 5000 глобальних героїв у порівнянні з населенням у 5 мільярдів дорослих, відсоток безкорисливих турботливих людей надзвичайно незначний і розчаровує. Ми повинні заохочувати світ і людство робити набагато більше, інакше ця війна триватиме десятиліття і коштуватиме незліченних життів.

Ryan Routh +18084648342 USA aid.in.ukraine@gmail.com

V podchodu pod náměstím pak narážíme na plakátek přímo vyzývající cizince k žoldácké účasti: nabídka činí 1200 usd (40 tisíc hřiven) za měsíc. Nebylí snad právě za žoldáctví odsouzeni někteří Češi, angažující se na druhé straně skutečně jen z vlastního zájmu pomoci východní Ukrajině sužované ukrajinskými militantními jednotkami v minulých letech? Pod všemi těmi výzvami cizincům je přitom podepsán stále týž chlapík: Ryan Routh a jeho „camp“. Lze kontaktovat číslo +18084648342, nebo přes facebook: *@ryanrouth*, popř. použít emailovou adresu: *aid.in.ucraine@gmail.com*. Chrabrý americký chlap, který ze své kanceláře organisuje posílání dobrovolníků na smrt. Pro čí zájmy asi?

El Cariel - Czech elves database

Jinak vzato, Majdan nezaležnosti je pěkné místo, a nejlepší vyhlídka je z terasy nad obchodním centrem Globus za pomníkem. Za ním se tyčí slavný hotel Ukrajina, z nějž (zhruba z 8. či 9. patra) během nepokojů v roce 2014 podle všeho stříleli profesionální ostřelovači – podle všeho tito elitní ostřelovači nepatřili ani k bezpečnostním silám, ani k demonstrantům, protože stříleli do obou stran. Západ pak ze zabití demonstrantů obvinil policejní složky. Teď tu vládne ve dne i večer pokoj. A ani nám v celém Kyjevě nikdo nevyčítá, když fotíme o sto šest.

Návrat

Odjezd z Kyjeva probíhá opět bez problémů, místa v autobuse se zabírají snáz, protože Kyjev je výchozí zastávka a ještě není plno. Tentokrát nástupní místo je u autobusového nádraží, kde autobus přímo ve Lvově, před železniční stanicí. (Stojí za zmínku, že celé centrum Lvova včetně budovy nádraží je krásně rekonstruované, což průvodce kontrastuje s polorozpadlým Žitomirem a dalšími průjezdními místy.) Děti nechtějí mít baňový balíček z hotelu, proto jej pokládáme při zastávce v Rovne na lavičku. Netrvá ani minutu a všimne si jej místní tulák, který si jej s povděkem vezme. Podobné výjevy jsme viděli např. i u KFC v Kyjevě na Chresčatyku, kde jiný chlapík čekal na chodníku na zbytky na stolech. Malé děti v ulicích, prodávající květiny, také nejsou výjimkou. Vše zapadá do obrazu Ukrajiny, která „vypadá v takovém rozpadu, jak by určitě vypadalo i Rusko, kdyby ho na přelomu tisíciletí nevzal do ruky Putin," jak to definoval jistý vojenský analytik.

Eldariel - Czech elves database

Eldariel - Czech elves database

Před hranicí zastávka u téže občerstvovací stanice jako cestou tam. Ve dne ale vše vypadá jinak. Kolony čekajících aut, kamionů a autobusů (každý druh vozidla je pouštěn podle vlastních pravidel), všude spousta čekajících lidí a především neuvěřitelný smrad. Uvnitř krámku jsou sice záchody, ale musíte si na ně opět vyčkat dlouhou frontu, a to i tehdy, kdy jsou zrovna volné (což jsou pánské pořádky) – poněkud nesmyslně pojatá fronta zahrnuje čekající na jídlo, kafe i záchod, a ochota někoho pustit je nulová. Výsledkem je, že všichni chodí na toaletu do lesa. To slušně řečeno. V realitě všude poletují pokaděné papíry, cestičky mezi stromy jsou plné kaluží moči i hoven. Smrad se line nejen tam, ale i nad širokou silnicí a dokonce i kolem pumpy a krámku. Zůstat sedět v autobusu však také není dobré řešení, je tam těžký, dusný vzduch k zalknutí. Takhle čekáme skoro čtyři hodiny, než nás pustí na hraniční kontrolu v Šegini – ta je vzdálena ještě pár kilometrů. Proběhne opět bez nesnází. Ukrajinští spolucestující moc nerespektují frontu, mnozí bezostyšně předbíhají, ale je to fuk, když stejně pak musí čekat na další lidi z téhož autobusu. Neregistruji, že by nějaký Ukrajinec dával celníkům úplatek. (V minulých měsících se tvrdilo, že za přechod hranice se platí tučné sumy. Zřejmě šlo ale hlavně o prchající brance a navíc asi jen těch, kdo jedou v autě. Okrádat cestující v autobuse by asi jen tak neprošlo, vidí to moc očí. Co se týče složení, my máme v autobuse jen samé ženy, děti a pár starších mužů.)

Na polské straně opět asi půl hodiny čekání, vlastní kontrola pasů proběhne znovu rychle. Hned za ní čeká pár polských dobrovolníků s pohoštěním pro chudáky ukrajinské uprchlíky.

Čaj, kafe, pár sušenek, polévka. Nejsem Ukrajinec, odpovídám na jejich výzvu, ale i tak mě nabádají, abych si vzal. Nepohrdnu čajem. Nakonec jsem jeden z mála, kdo si po jejich opakovaném naléhání vůbec něco vezme. Jak postřehl můj syn: „Oni tady nabízejí nějaké vodové čaje někomu, kdo se chvilku předtím nacpal kvalitními hotdogy a dal si capuccino těsně před hranicí. Koho by to zajímalo?“ Když k tomu připočteme domácí svačinky v ruksaku (Ukrajinci mají velmi kvalitní mléčné i masné výrobky a zemědělské produkty), pak ti polští dobrovolníci musí v očích cestujících vypadat jako tajtrlíci spadlí z višně. V autobusech necestuje žádný bezdomovec ani oběť války. Jsme prostě Evropané, čím dál tím trapnější, akorát nám naše vlády dál vtloukají do hlavy, že svou narůstající hloupostí opravdu někomu můžeme pomoci. Věříme, že máme dobré svědomí, když děláme víc škody než užitku? Dodávkami zbraní na Ukrajinu jsme jen přispěli k nárůstu války, další devastaci a dalšímu zabíjení – na což samozřejmě doplatí především samotní Ukrajinci. Pro[illegible]ými sankcemi jsme zavařili jenom sami sobě, Rusku ne. Čaje nabízené na hranicích se pak mohly klidně dát polským bezdomovcům, ti je potřebují víc. Člověk ani nepotřebuje dalších 9 hodin cesty do Prahy, aby jeho stud ještě víc narostl. Stačil jeden doušek toho čaje.

Kvůli zdržení na hranici sice dojíždíme na Florenc o dvě hodiny později, to je ale ta nejmenší chyba.

PK

Eldariel - Czech elves database